

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

цьому немаловажне значення має усвідомлення позитивного досвіду навчальної роботи кращих студентів. На цій підставі студент вирішує, якою за змістом і методикою має бути його подальша навчальна робота, на що потрібно звертати більше уваги, що дуже суттєво впливає на подальше навчання.

Розвиваюча функція. Контроль знань студентів при дистанційному навчанні, у тому числі, має багаті можливості розвитку особистості студента, формування пізнавальних здібностей і засвоєння прийомів розумової діяльності. Процес контролю знань ефективно сприяє розвитку таких важливих якостей особистості, як самостійність мислення, багата і стійка пам'ять, виразна мова і т.д.

Методична функція. Процес перевірки і оцінки знань студентів дистанційно при виконанні практичних робіт і його результати дуже важливі для самого викладача, для його подальшої роботи, оскільки у процесі контролю викладач одночасно оцінює свою методику викладання і зміст лекцій, семінарів і практичних занять.

Контроль знань студентів - це невід'ємна і важлива частина процесу навчання, відповідальний етап на шляху від незнання до знання, від неповного знання до більш точного і більш повного. Кожному викладачеві необхідно напрацювати таку систему контролю знань, щоб у цілому вона найкращим чином слугувала виконанню всіх його функцій.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом при виконанні практичних, лабораторних робіт. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Він проводиться, щоб оцінити знання отриманні на лекціях за відповідною темою, рівень підготовки студентів до практичної роботи за певною дисципліною.

Керуючи процесом навчання, викладач повинен не тільки повідомляти студентам певну інформацію або організовувати сприйняття цієї інформації з інших джерел, але і повинен одночасно мати вичерпні відомості про те, як виконується ця робота, яка кількість і якість засвоєваних знань. І чим повніше будуть ці відомості, тим більше студентів буде охоплено ними, чим достатніший і своєчасний контроль, тим кваліфікованіше викладач зможе керувати процесом засвоєння, тим більше буде можливостей зробити навчання керованим. Здійснення принципу зворотного зв'язку є важливою умовою підвищення якості підготовки спеціалістів.

УДК 378.018.43

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО

*Збірник матеріалів IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції
«Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних
технологій у здійсненні освітнього процесу», 13-15 квітня 2022 р.*

РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

**О.Л. Гаркович, М.М. Мадані,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Дистанційна освіта нині є одним із напрямків, що найбільш активно розвиваються у світовому освітньому середовищі. Фахівці у галузі освіти вважають дистанційну освіту новим стратегічним напрямом у розвитку освітніх технологій. Її переваги обумовлені значним розширенням можливостей та сервісу наданих освітніх послуг здобувачам освіти, широким використанням ідей маркетингового підходу до їх обслуговування. Дистанційна освіта є високотехнологічним продуктом науково-технічної революції, що стало наслідком нової стадії соціокультурного та цивілізаційного розвитку суспільства епохи інформаційних та комунікаційних технологій.

Дистанційна освіта забезпечує використання таких технологій та технічних засобів, як незалежність процесу навчання від розташування здобувачів у просторі та в часі, індивідуалізацію навчання та велику самостійність, реалізацію принципу відкритості та безперервності освіти на основі інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ).

При дистанційному навчанні (ДН) здобувач освіти та викладач просторово розділені, але при цьому вони перебувають у постійній взаємодії за допомогою ІКТ, особливих прийомів побудови навчального курсу, а також організаційно-адміністративних заходів. У процесі такого навчання студент самостійно освоює в інтерактивному режимі навчальні матеріали, може взаємодіяти з іншими студентами навчальної групи за допомогою інтернет-комунікаційних систем. Найважливішою складовою ДН є відкритість освіти – можливість для студента самостійно обирати «траєкторію та швидкість» навчання. У даному випадку мається на увазі можливість самому вибирати набір дисциплін (у рамках існуючого навчального плану) і самому варіювати графік їх вивчення, тим самим запускаючи механізм саморозвитку.

До переваг дистанційної освіти можна віднести:

- навчання в індивідуальному темпі – швидкість вивчення встановлюється самими здобувачами освіти залежно від їх особистих обставин та потреб;
- свобода та гнучкість – студент може обрати будь-який із численних курсів навчання, а також самостійно планувати час, місце та тривалість занять;
- доступність та незалежність від географічного та часового становища навчальної установи дозволяє не обмежувати себе в освітніх потребах;
- мобільність – ефективна реалізація зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами є однією з основних вимог та підстав успішності процесу навчання;
- технологічність – використання в освітньому процесі нових досягнень інформаційних та телекомунікаційних технологій;

– соціальна рівноправність – рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності та матеріальної забезпеченості;

– електронний контроль знань гарантує об'єктивність та незалежність оцінок.

Водночас, дистанційне навчання не позбавлене і ряду недоліків: необхідна сильна мотивація – практично весь навчальний матеріал здобувач освоює самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю; нестача практичних вмінь та навиків – досить проблемно якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, на яких передбачена велика кількість лабораторних занять; недостатня комп'ютерна грамотність (не всі слухачі, а іноді й викладачі готові працювати з ІКТ).

При цьому слід зауважити, що це система навчання, а не самоосвіта. У ній також присутній і викладач і студент. Викладач у цій системі виконує властиві йому функції керування навчальним процесом. Ми маємо справу з новою формою навчання – навчанням на відстані з використанням новітніх засобів інформаційних технологій, зокрема кейстехнологій, телекомунікаційних систем, електронної пошти та інших програмно-технологічних ресурсів. Перелічені технології та навчальні засоби розглядаються як «інструмент», що дозволяє організовувати навчальний процес на високотехнологічному рівні. Така мережа комунікацій дає можливість створення систем безперервного навчання, дозволяє доставляти навчальні матеріали до місця їх споживання у зручний для споживача час, в обсязі та зрізі його інтересів. Їх використання розширює можливості застосування ДН у всіх формах здобуття освіти – дистанційної, заочної, забезпечує якісне навчання груп громадян із обмеженими можливостями (людей з інвалідністю, військовослужбовців, домогосподарок та інших категорій населення).

Правильно організоване дистанційне навчання сприятиме:

- інтегруванню освітнього простору України у світову систему освіти;
- підвищенню конкурентоспроможності навчальних закладів на міжнародному ринку освітніх послуг;
- можливості тиражування знань найкращих педагогів та спеціалістів;
- формуванню організаційно-управлінської структури дистанційного навчання шляхом організації адекватної системи стимулювання кафедр, викладачів, студентів, які беруть активну участь у розробках цього напрямку;
- формуванню матеріально-технічної бази дистанційного навчання, у тому числі розробки/репродукування навчально-методичних ресурсів та їх супроводження: забезпечення розвитку телекомунікаційної інфраструктури для реалізації освітніх технологій; створення інформаційно-аналітичного та маркетингового забезпечення дистанційного навчання.

Порівняльний аналіз дистанційного навчання у різних країнах показав, що нині популярність дистанційної освіти продовжує зростати у різних країнах світу. Воно активно впливає на розвиток інших форм навчання, збагачує

ючи їх новими змістовними організаційними компонентами й у цілому ефективно впливає на розвиток вищої школи.

УДК 664.78.053

ФАКТОРИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

С.М. Соц, І.О. Кустов, Ю.Я. Кузьменко,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Одним із найбільш вагомих факторів подальшого розвитку нашої країни є підтримування і розвиток системи освіти. Сьогодні в Україні у закладах вищої освіти різної форми власності і рівня акредитації навчається приблизно до одного мільйона студентів, їх підготовку забезпечують триста закладів вищої освіти. Саме система вищої освіти забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: "Молодший спеціаліст", "Бакалавр", "Магістр", «Доктор філософії» формуючи таким чином підготовку фахівців для всіх галузей нашої країни. Державна політика у сфері освіти в Україні спрямована на реформування освітньої галузі на національних традиціях з урахуванням світових освітніх тенденцій та економічних можливостей держави з метою забезпечення всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвитку її таланту, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення його освітнього рівня, забезпечення господарства кваліфікованими фахівцями.

В загалом, дистанційне навчання можна віднести до особливої форми використання освітніх інформаційних та телекомунікаційних технологій, за допомогою Інтернет ресурсів при відсутності особистого контакту викладача і студента, але при можливості спілкування он-лайн. Дистанційне навчання дало змогу продовжувати освітній процес в умовах карантину. Крім того, такий вид навчання дав поштовх до креативності, підвищення рівня володіння сучасними інформаційними та цифровими технологіями. Викладання набуває іншого формату, який спрямований на студента, а викладач виступає в ролі ведучого координатора командної роботи, який може підтримувати, допомагати, скеровувати, заохочувати. Зникає потреба говорити про речі, які є загальнодоступними, що в свою чергу, вимагає самовдосконалення, самоосвіти, пошуку нових форм викладання, розвитку проектної та дослідницької діяльності студентів. Для отримання позитивних результатів такого навчання викладач вимушений інтерактивно проводити заняття, залучати всіх студентів до роботи, володіти та використовувати різноманітні психологічні прийоми для утримання уваги аудиторії студентів та покращення засвоєння запропонованого матеріалу і більш активної участі в командній роботі.

	СТАННЯМ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ Т.Д. Маркова, Г.Б. Пчелянська	
19	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ О.О. Євтушевська	56
20	ВИВЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ О.В. Шепелева, ВСП «Фаховий коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ», м. Одеса Г.О. Саркісян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	58
21	ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ AutoCAD С.Л. Колесніченко, А.Д. Салавеліс	60
22	КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ Я.Г. Верхівкер, О.М. Мирошніченко, М.В. Шенгелая	62
23	ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ О.Л. Гаркович, М.М. Мадані	65
24	ФАКТОРИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ С.М. Соц, І.О. Кустов, Ю.Я. Кузьменко	67
25	ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.Г. Віннікова, О.В. Синиця	68
26	СТАН, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ А.Р. Антонова	70
27	СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЯК СКЛАДОВА АВТОМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І.І. Яровий, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	72
28	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ К.Ю. Ханчич, Н.А. Власюк, Ю.В. Семенюк	75
29	РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ О.М. Кананихіна, Т.М. Турпурова, Д.О. Бондарчук	78
30	ЛЕКЦІЯ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ ОЧИМА ВИКЛАДАЧА	80